

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев2 932/2019

20.11.2019. године

Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Бранка Станића, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Стојадин Спасић, адвокат из ..., против туженог ЈУ „Народни универзитет у Врању“, кога заступа Градски правобранилац Града Врања, ради поништаја решења о отказу уговора о раду, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 2344/18 од 04.10.2018. године, у седници већа одржаној 20.11.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 2344/18 од 04.10.2018. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Врању П1 169/18 од 11.05.2018. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље и поништено решење туженог од 07.02.2018. године, којим је тужилји отказан уговор о раду, а тужени је обавезан да тужиљу врати на рад. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужилји накнади трошкове парничног поступка у износу од 34.500,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 2344/18 од 04.10.2018. године, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне другостепене пресуде тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11... 55/14), Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Према члану 407. став 1. ЗПП, ревизија се не може изјавити због

учињене битне повреде одредаба парничног поступка из тачке 12. наведеног члана, а ни због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Тужила је поднела одговор на ревизију у коме је предложила да се ревизија туженог одбије као неоснована.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је била у радном односу код туженог по уговору о раду на недоређено време почев од 01.04.1998. године, на радном месту стручни сарадник за образовну делатност, са завршеним учитељским факултетом. Радни однос јој је престао доношењем оспореног решења број .. од ...2018. године, због престанка потребе за њеним радом. Тужени је према Одлуци Скупштине града Врање и Закону о начину одређивања максималног броја запослених у јавном сектору, био дужан да смањи број запослених на неодређено време са дотадашњих 11 на 10. Пре доношења предметног решења тужени је донео Правилник о организацији и систематизацији радних места број .. од 05.01.2018. године, којим је укинута радно место тужиле и спроведено анкетирање запослених. Тужила је код туженог остварила 34 године радног стажа, а у време доношења решења била представник запослених у Одбору синдикалне организације Самосталног синдиката културе за Град Врање.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања правилно су нижестепени судови закључили да је побијано решење о отказу незаконито, јер приликом утврђивања ко ће од запослених бити проглашен вишком, нису примењене Смернице и упутства за спровођење рационализације од 23.11.2017. године и није поштована заштита од отказа уговора о раду предвиђена Посебним колективним уговором за установе културе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе. За своје одлуке дали су разлоге које у свему као правилне и потпуне прихвата и Врховни касациони суд.

Према Конвенцији МОП-а број 135 о заштити и олакшицама који се пружају председницима синдиката у предузећу и Препоруци број 143 о радничким представницима (Одељак III тачка 5) раднички представници уживају заштиту од сваког штетног поступања по њих, посебно отпуштања са посла. Наведена Конвенција је ратификована законом („Службени лист СФРЈ“ број 14/82).

Одредбом члана 188. Закона о раду („Службени гласник РС“, број 54/05 ... 75/14) прописано је да послодавац не може да откаже уговор о раду нити на други начин да стави у неповољнији положај запосленог због његовог статуса или активности у својству представника запослених, чланства у синдикату или учешћа у синдикалним активностима као и да је терет доказивања да отказ уговора о раду или стављање у неповољнији положај запосленог није последица статуса или активности из става 1. овог члана је на послодавцу.

Посебни колективни уговор за установе културе у члану 73. прописује да послодавац не може да откаже уговор о раду проглашењем технолошким вишком представника запослених (председник синдикалне организације, синдикалне подружнице, синдикални повереник, чланове органа синдиката, председник

окружног, градског, покрајинског и републичког одбора) за време обављања функције и по престанку функције у складу са законом док је у радном односу код послодавца. Одредбом члана 39. прописано је да послодавац не може да откаже уговор о раду запосленом за чијим радом је престала потреба без његове сагласности, поред осталог и запосленој жени која има најмање 25 година радног стажа осигурања, осим ако испуњава један од услова за пензију. Одредба овог ПКУ примењују се на туженог јер је Народни универзитет у Врању организован као образовно-културна установа која послује у оквиру делатности које су чланом 8. Закона о култури, предвиђене као делатности које се сматрају културним делатностима.

У конкретном случају, побијено решење је донето противно цитираним одредбама члана 188. Закона о раду и члана 73. и 39. ПКУ јер тужила као члан органа синдиката код послодавца ужива заштиту од отказа због престанка потребе за њеним радом.

Такође, тужени није поступио ни у складу са Смерницама и упутствима за спровођење рационализације број 2017/10 од 23.11.2017. године и није донео Правилник о критеријумима и мерилима за рангирање запослених. Тужени на којем је терет доказивања на основу члана 231. ЗПП-а, није доказао да је дошло до гашења целе организационе јединице, а не само до смањења броја извршилаца. Ово због тога што се из Правилника о систематизацији и организацији послова од 05.01.2018. године утврђује да Правилником није предвиђено радно место тужиле - стручни сарадник за образовну делатност, али и то да је тужени организован као образовнонаучна установа која послује у оквиру више делатности, при чему нису достављени подаци о организационој структури у оквиру наведених делатности као ни подаци о томе да ли код туженог постоје организационе јединице или не.

Супротно наводима ревизије, у ситуацији када послодавац утврди да је на одређеном радном месту (које није укинута) дошло до потребе смањења броја извршилаца на тим пословима, он мора да донесе акт којим ће утврдити критеријуме и мерила на основу којих ће се одредити ко од запослених на том радном месту представља вишак (без обзира што није у обавези да доноси програме за решавање вишка запослених) јер супротно поступање може довести до дискриминације која је забрањена чланом 20. став 1. тачка 5. Закона о раду.

Последица поништаја решења о отказу је реинтеграција - враћање на рад код истог послодавца (члан 191. став 1. Закона о раду) .

У ревизијском поступку се расправљају правна, а не и чињенична питања, па предмет оцене ревизијског суда нису били наводи у ревизији у којима се оспорава оцена доказа и утврђено чињенично стање, јер је то недозвољено према члану 407. став 1. тачка 2. ЗПП.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу одредбе члана 414. став 1. ЗПП, одлучио као у изреци.

Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић